

Конкурсній комісії із добору
кандидатів для обрання суддею
Європейського суду з прав людини
від України

Анцупової Тетяни Олександрівни

Мотиваційний лист

Вісімсот мільйонів європейців вірять в ідеали демократії, прав людини та верховенства права – три стовпи, на яких тримається сучасна європейська держава. Вони є одночасно трьома основними напрямками діяльності (опорами) Ради Європи упродовж багатьох десятиліть. Рада Європи – це унікальний приклад міжнародної міжурядової європейської організації, яка зберігає авторитет та позитивну динаміку у впровадженні європейських стандартів захисту прав людини в європейському правовому просторі.

Ефективність впровадження цих стандартів та імідж Європейського суду з прав людини досягаються не лише завдяки використанню кращих практик у менеджменті Суду та постійній оптимізації процедур та методів його роботи, а й завдяки авторитету та моральним якостям кожного із 47 суддів. Тому, на мій погляд, вимога Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод про те, щоб судді мали «високі моральні якості», є найважливішою з усіх вимог до кандидатів на ці посади.

В ідеальному вимірі цінності, які захищає Рада Європи, мають збігатися із системою цінностей, які є частиною самоідентифікації судді Європейського суду з прав людини, частиною його «генетичного коду». Очевидно, що цей високий моральний чинник характеризує особистість судді, тому така особистість стійка до тиску зсередини установи чи ззовні, зберігає внутрішню та зовнішню незалежність.

Суддя, обраний до Європейського суду з прав людини, не представляє національні інтереси держави, від якої вона / він обраний. Статус міжнародного судді (судді Європейського суду з прав людини) передбачає, зокрема, прагнення зберегти доробок Європейського суду з прав людини та високу довіру до цієї інституції.

Мої професійні прагнення завжди збігались з моїм особистісним розвитком, світоглядом та системою моїх цінностей.

З 2017 року я працюю суддею Верховного Суду в адміністративній юрисдикції. У кожній адміністративній справі однією зі сторін завжди є держава. Тож вирішення конфлікту «людина проти держави» є моєю щоденною роботою з розумінням того, що прийняте рішення є остаточним і ним вичерпується можливість захистити права особи на національному рівні.

Саме тому після 17 років науково-дослідної та викладацької діяльності у сфері міжнародного публічного права та права Ради Європи я мала амбітну мету привнести міжнародне право, зокрема стандарти Ради Європи, у національне правосуддя, оскільки здобула на той час ґрунтовні теоретичні знання у цій сфері. У 2014 році я захистила докторську дисертацію з процесуального права Ради Європи. Працюючи на посаді доцента, а згодом професора кафедри права Європейського Союзу та порівняльного правознавства НУ «ОЮА», я розробила авторський навчальний курс «Право Ради Європи», який викладала упродовж 13 років (з 2004 по 2017 рік) у кількох університетах в Україні та за кордоном. Загалом моя наукова робота була присвячена формуванню школи європейського права в Україні, зокрема ідеям широкого розуміння процесуального права європейських організацій. З метою опрацювання міжнародної доктрини та практики міжнародних судів та трибуналів я вивчала англійську та французьку мови.

У моєму професійному житті завжди було і є місце для громадської діяльності. У 1998–1999 роках я працювала юристом у Центрі з захисту прав дитини в Одесі (за підтримки Уряду Канади). У 2016 році стала співзасновником Громадської організації «Будуємо Європу для дітей». У період активного наукового та академічного життя була членкинею Європейської організації публічного права (EPLO) та Європейської спілки міжнародного права (ESIL). Перебуваючи на посаді судді, я продовжую займатись громадською діяльністю, яка пов'язана з правовою освітою дітей, беру участь у правоосвітньому русі «Справедливці», започаткованому Асоціацією розвитку суддівського самоврядування України. Також я є членкинею Всеукраїнської асоціації жінок-суддів та Української асоціації міжнародного права. З 2021 року входжу до складу правління Української асоціації міжнародного права.

На сьогодні мій досвід судді дозволяє побачити та зрозуміти практичну площину, досягнення та виклики на шляху імплементації міжнародних стандартів захисту прав людини в національну правозастосовну практику.

В умовах надмірного навантаження на початку роботи Верховного Суду (у 2018 році) за моїм авторством та пропозицією збори суддів затвердили Політику пріоритизації розгляду справ у Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду за зразком аналогічної політики Європейського суду з прав людини. Також я є членкинею робочої групи Верховного Суду, яка опікується питаннями вдосконалення структури судових рішень, та співавтором навчального курсу для суддів Верховного Суду з удосконалення написання судових рішень у рамках канадсько-українського Проекту підтримки судової реформи.

За час перебування на посаді судді я маю досвід роботи в умовах великого навантаження та в різних судових формаціях (у складі колегії, палати, Великої Палати). Цей досвід дозволив мені покращити мої організаційні та комунікативні навички та навички роботи в умовах стресу.

У складі Великої Палати Верховного Суду я беру участь у розгляді справ усіх чотирьох юрисдикцій (адміністративної, господарської, кримінальної та цивільної). До того ж Велика Палата Верховного Суду є єдиним у державі компетентним судом, який переглядає справи за виключними обставинами після рішень, прийнятих проти України Європейським судом з прав людини.

Отже, вважаю, що мої моральні та професійні якості, знання та досвід у сфері академічної, правозахисної та суддівської діяльності відповідають високим вимогам, які пред'являються до кандидатів для обрання суддею Європейського суду з прав людини від України, та мотивують мене продовжити мою кар'єру в цій поважній європейській інституції.

03 грудня 2021 року

Тетяна АНЦУПОВА